

Lomonosova, Yu. E. (2008). *Kontseptualnoie pole „Atmosfernye yavleniia vo frantsuzkoi yazykovoii kartine mira: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.05.* [The conceptual field „Atmospheric phenomena“ in the French linguistic world view]. Voronezh.

Lekh, O. S., Ahapii, A. P. (2017). Kontseptualne pole „Rede“ yak ob'iekt linhvistychnoho doslidzhennia [The conceptual field “Rede” as an object of linguistic research]. *Aktualni problemy romanohermanskoii filolohii ta prykladnoi linhvistyky*. Chernivtsi, 5 (14), 22–34.

Kliuchevska, A. Yu. (2011). Kontseptualnoie pole „Ahressiia” kak ob'iekt linhvisticheskoho issledovaniia [The conceptual field “Aggression” as an object of linguistic research.]. *Izvestiia Rossiiskoho hos. ped. un-ta imeni A. I. Hertseny, 131, 177–185.*

Dolhova, I. A. (2006). *Kontseptualnoie pole “Terpeniie” v anhliiskoi i russkoi linhvokulturakh* [The conceptual field of “Patience” in English and Russian linguistic cultures]: dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.20. Volhohrad.

Prykhodko, A. V. (2008). *Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvniii paradyhmi linhvistyky* [Concepts and concept systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]: monograph. Zaporizhzhia: Premier.

Lekh, O. S. (2008). *Semantyka, syntahmatyka, paradyhmatyka prykmetnykiv na poznachennia rozmiru v nimetskii movi* [Semantics, syntagmatics, paradigmatics of adjectives on size designation in German]: dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. Chernivtsi.

Levitskii, V. V., Lekh, O. S. (2008). Kontseptualnoie pole razmera v nemetskom yazyke i metody yehoi issledovaniia [The conceptual of size in the German language and methods of its research]. *Inozemni movy. Zarubizhna literatura. Metodyka vykladannia: Naukovyi zhurnal*. Donetsk. 2 (14), 40–56.

Lekh, O. S., Makoviichuk, L. (2019). Kontseptualne pole Frau v konteksti v'vychnennia movnoi mentalnosti [The conceptual field Frau in the context of studying of language mentality]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskii zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Ivana Franka*. Drohobych. Vyp.23. Tom 2, 41–45.

Dyshleva, S. M. (2008). *Adverbialna dystrybutsiia leksyko-semantychnykh hrup ukrainskykh diiesliv* [Adverbial distribution of lexical and semantic groups of Ukrainian verbs]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kyiv.

УДК 811.11'372

**STYLISTIC DEVICES IN REVEALING CHARACTERS' EMOTIONS
AND WAYS OF THEIR TRANSLATION
СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПРИ ПЕРЕДАЧІ ЕМОЦІЙ ПЕРСОНАЖІВ
ТА ЇХНІЙ ПЕРЕКЛАД**

Анастасія БОДНАРЧУК

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

a.senchuk@chnu.edu.ua

The present research focuses on the analysis of the most common stylistic devices that are used to depict characters' emotions in two novels “Flowers for Algernon” (2006) and “The Minds of Billy Milligan” (1995) written by the American author Daniel Keyes. The patterns of translation of emotionally coloured extracts of the text where these stylistic devices have been used are analysed in this research. As stylistic devices are considered to be an integral part of the composition of works of fiction and they add emotional colouring and exert pragmatic influence on the readers, translators Viktor Shovkun and Olena Stusenko faced onerous work as their task was to find accurate equivalents and use translation transformations in order to avoid literal translation, achieve adequacy on all levels and preserve the stylistic colouring. Furthermore, it is worth mentioning that the translation should fully replace the original text and recipients should perceive the translated text as identical to the original even though stylistic devices and the emotional component of linguistic semantics are arduous to convey in translation. This research also concludes that translators most often resorted to lexical (concretization, generalization and modulation), lexico-grammatical (omission and addition) and grammatical (verbalization and nominalization) translation transformations to avoid literal

translation. It has also been established and verified by a comparative method that more stylistic devices are used in the Ukrainian translation than in the original text. The most widely used stylistic devices are metaphors, epithets, comparisons and idioms.

Key words: stylistic device, translation transformation, source text, target text, pragmatics, communicative intention, emotions.

У статті викладені результати дослідження, яке дало змогу виявити найпоширеніші стилістичні прийоми, що вживалися у двох художніх творах американського письменника Д. Кіза „Квіти для Елджернона“ (2006) та „Таємнича історія Біллі Міллігана“ (1995), а також проаналізувати закономірності українських перекладів емоційно забарвлених фрагментів тексту, де ці стилістичні прийоми застосовувалися. Емотивний компонент мовної семантики та стилістичні прийоми досить складно передати у перекладі та буквальний переклад може ускладнити розуміння тексту оригіналу і стилістичне забарвлення авторського тексту може зникнути при такому перекладі. Помічено, що, оскільки стилістичні прийоми є невід’ємним елементом композиції художнього твору, формують його емоційне тло та допомагають у здійсненні прагматичного впливу на реципієнта, перекладачам Віктору Шовкуну та Олені Стусенко довелося знаходити влучні відповідники та застосувати перекладацькі трансформації, адже переклад повинен повноцінно замінювати оригінальний текст, оскільки реципієнт сприймає перекладений текст як тотожний оригінальному. Дослідження засвідчує, що перекладачі найчастіше вдавалися до лексичних (конкретизація, генералізація та модуляція), лексико-граматичних (вилучення та додавання) та граматичних (вербалізація та номіналізація) перекладацьких трансформацій, уникаючи дослівного перекладу. Встановлено та за допомогою зіставного методу підтверджено, що в українському перекладі використовується більше стилістичних прийомів, ніж у англійському тексті оригіналу. Найбільш широко вживаними стилістичними прийомами зафіксовані метафори, епітети, порівняння та фразеологізми.

Ключові слова: стилістичний прийом, перекладацька трансформація, комунікативна інтенція, еквівалентність, адекватність, емотивність.

Вступ. Передача емоцій та почуттів персонажів є невід’ємною частиною кожного художнього твору. Категорія емотивності допомагає реалізувати прагматичну функцію (*Болотов, 1981*) і, якщо при передачі почуттів героїв автору вдалось використати стилістичні засоби, а перекладачу – влучні перекладацькі трансформації, то це допомагає створити певні образи, що запам’ятовуються читачам і викликають у них яскраві асоціації. Варто наголосити, що емотивний компонент мовної семантики та стилістичні засоби, які застосовувалися для передачі емоцій, непросто передати у перекладі (*Шаховський, 2008*). Перекладачі зіштовхуються зі складним завданням, адже повинні застосовувати різноманітні перекладацькі трансформації, шукати еквіваленти в перекладі та уважно підбирати мовні засоби для того, щоб уникнути дослівного перекладу, що може спотворити зміст.

Вивченню стилістичного виміру мови належить важливе місце серед мовознавчих дисциплін, оскільки стилістика є галуззю загальної лінгвістики, яка має два самостійних завдання: вивчає спеціальні засоби мови, які називаються експресивним значенням та стилістичними засобами, а також види тексту, які відзначаються прагматичним аспектом вербального мовлення та називаються функціональною системою мови (*Гальперін, 2006*). Стилiстика має і практичну мету – навчити мовця вдало використовувати стилістичні засоби, щоб досягти бажаного комунікативного та прагматичного ефекту (*Кухаренко, 2004*).

Центральним елементом стилістики є стилістичний прийом – „цілеспрямована заміна традиційних, зафіксованих у словниках фігур мови на нові, ситуативні, індивідуальні“ (*Кухаренко, 2004, с. 19*). Лінгвісти погоджуються на думці, що дуже часто стилістичні прийоми є істотною складовою творів художньої літератури, адже надають їм виразності, образності та експресивності „шляхом свідомого посилення певних рис, мовних одиниць, відхилення планів змісту або форми від буквального простого способу повідомлення“ (*Селіванова, 2006, с. 694*).

Перекладознавці ж впевнені, що художній твір повинен перекладатися „не від звуку до звуку, не від слова до слова, не від фрази до фрази, а від ланки ідейно-образної структури оригіналу до відповідної ланки перекладу“ (*Коптілов, 1973, с. 260*). Саме тому перекладач

змушений вдаватися до різноманітних перекладацьких трансформацій, щоб досягнути адекватності чи еквівалентності в тексті перекладу. Л. Латишев пише, що такі трансформації – це невід’ємна складова художнього перекладу, адже при його виконанні особливо важливим є збереження стилістичних особливостей тексту оригіналу; художній переклад – це певний вид перетворень, а саме міжмовна трансформація (Латишев, 2003, с. 78).

На тлі множини існуючих класифікацій перекладацьких трансформацій (Л. С. Бархударов, В. Н. Комісаров, Т. Р. Левицька, Я. Й. Рецкер, А. М. Фітерман), найбільш доречною вважаємо класифікацію, запропоновану В. Д. Бяликом (Бялик, 2016), яка виокремлює лексичні, лексико-граматичні, граматичні та стилістичні перекладацькі трансформації.

Як бачимо, за всієї різноманітності перекладацьких наукових пошуків перманентно актуальним залишається питання адекватного художнього перекладу, а саме пошук і дослідження шляхів перекладу емоційно забарвлених фрагментів тексту та стилістичних засобів.

Відповідно, мета дослідження полягає у тому, щоб виявити найпоширеніші стилістичні прийоми та проаналізувати закономірності перекладу емоційно забарвлених фрагментів тексту, де вживаються ці стилістичні прийоми, на прикладі українських перекладів В. Шовкуна та О. Стусенко двох творів американського письменника-фантаста Д. Кіза.

Для реалізації даної мети визначаємо такі завдання: виявити фрагменти тексту, де виражаються емоції персонажів; встановити, чи відтворюються стилістичні засоби у перекладі; проаналізувати використання перекладацьких трансформацій для адекватного відтворення емотивного змісту оригіналу та в результаті виявити деякі закономірності українських перекладів сучасних англомовних художніх творів.

Матеріалом дослідження послуговували 735 фрагментів, відібраних із двох популярних романів Д. Кіза „Квіти для Елджернона“ (2006) та „Таємнича історія Біллі Міллігана“ (1995) та з їхніх перекладів українською мовою В. Шовкуна та О. Стусенко. Ці твори вирізняються з множини сучасних англомовних художніх творів, адже в обох порушуються питання психіатрії і фокус зосереджується саме на емоціях протагоністів романів.

Об’єктом дослідження послуговували емоційно та стилістично марковані фрагменти досліджуваного матеріалу. Предметом – власне стилістичні засоби та перекладацькі трансформації, які застосовувались для збереження стилістичного забарвлення авторського висловлення у перекладі та для досягнення його адекватності.

Методами дослідження є метод суцільної вибірки, що застосовувався для відбору стилістичних засобів та цитат із емоційним забарвленням; зіставний метод – для порівняння стилістичних засобів та емоційно забарвлених фрагментів та визначення закономірностей їхнього перекладу; описово-аналітичний метод – для аналізу матеріалів із теми дослідження та метод кількісних підрахунків – для встановлення частотних характеристик результатів дослідження.

Результати та обговорення. Основна вимога до перекладу є досягнення максимальної можливої міри адекватності оригіналу. Відібравши емоційно забарвлені фрагменти, де описуються почуття героїв та простежується вживання стилістичних прийомів, ми згрупували їх за принципом описаної вище класифікації (Бялик, 2016). Кількісний аналіз засвідчує, що досить поширеними виявились такі трансформації: лексичні перекладацькі трансформації (ПТ) – конкретизація (приклад 1), генералізація (п. 2, 3) та модуляція (п. 7, 8); лексико-граматичні ПТ – вилучення (п. 4) та додавання (п. 5, 6, 9); граматичні ПТ – вербалізація (п. 9) і номіналізація (п. 10).

1 *“Suddenly, I was furious at myself and all those who were smirking at him. I wanted to pick up the dishes and throw them. I wanted to smash their **laughing faces**. I jumped up and shouted: “Shut up! Leave him alone! He can't understand. He can't help what he is... but for God's sake, have some respect! He's a human being!” (Keyes, 2006, p. 74).*

*„Потім несподівано розлютився на себе й на всіх тих, котрі глузували з нього, мені хотілося підняти уламки тарілки й пожбурити їх у **розвеселених клієнтів**. Мені хотілося*

розтовкти їхні усміхнені обличчя. Я підхопився на ноги і закричав: -Заткніться! Дайте йому спокій! Він нічого не розуміє! Він не може стати іншим, ніж він є... але, заради Бога, поставтеся з розумінням до нього. Він людське створіння!" (Кіз, 2015, с. 197).

Даний переклад є адекватним і цілком зберігає стилістичне забарвлення і зміст. Прийом конкретизації відіграє важливу роль у цьому та переклад епітету "laughing faces" як „розвеселених клієнтів” був влучним і доцільним, оскільки ці українські відповідники мають вужчу семантику і підкреслюють експресивність ситуації.

2 *"I wanted to hit him. I wanted to go behind the counter and smash his face in. I don't remember ever hating anyone before — but this terrible morning I hated Gimpy with all my heart"* (Keyes, 2006, p. 33).

„Мені хотілося вдарити його. Я хотів увійти за прилавок і врізати йому ляпаса. Не пам'ятаю, щоб раніше в мене виникало таке бажання, але в цей жахливий день я ненавидів Джимпі від усього серця” (Кіз, 2015, с. 93).

Аналізуючи цей фрагмент, простежуємо, що прийом генералізації перекладач використав при передачі епітету "this terrible morning" як „в цей жахливий день”. Використання в перекладі слова з ширшим семантичним полем тут допускається й не шкодить змісту. Метафору "to hate someone with all one's heart" відтворили в перекладі, підбравши український відповідник „ненавидіти від усього серця”.

3 *"Just leave me alone. I'm not myself. I'm falling apart, and I don't want you here." Those words made her cry"* (Keyes, 2006, p. 112).

„Просто залиш мене самого. Я вже не той, яким був. Я розпадаюся на частини і не хочу, щоб ти була тут. Його мова примусила її заплакати” (Кіз, 2015, с. 292).

Порівнявши текст оригіналу та текст перекладу цього уривку, помічаємо, що використано трансформацію генералізації, коли метафору "those words made her cry" переклали метафорою „його мова примусила її заплакати”. Крім того, простежуємо, що метафору "I'm falling apart" перекладачу вдалось зберегти у перекладі „я розпадаюся на частини”, підбравши український відповідник.

4 *"I wanted to create a scene, to bang on the door, to break it down. I wanted my anger to consume the building. But as I walked away I felt a kind of simmering, then cooling, and finally a relief"* (Keyes, 2006, p. 48).

„Я хотів улаштувати сцену, загупати кулаком у двері, повалити їх. Я хотів, щоб мій гнів спопелив цей дім. Однак, віддаляючись від неї, я поступово холонув і зрештою відчув полегкість” (Кіз, 2015, с. 129).

Для відтворення емоційного стану головного героя у згаданому вище прикладі застосовувалась трансформацію вилучення. Ми виявили, що в оригіналі автор використовує стилістичний прийом (антиклімакс), коли протагоніст описує, як поступово вщухав його гнів і він заспокоювався: "I felt a kind of simmering, then cooling, and finally a relief". Перекладач запропонував варіант „я поступово холонув і зрештою відчув полегкість”. Попри те, що цей стилістичний прийом не зберігся в українській мові, все ж, на нашу думку, такий переклад можна вважати адекватним і лаконічним.

5 *"Gimpy glared at me and then shook his head in disgust"* (Keyes, 2006, p. 40).

„Джимпі обпалив мене поглядом, а тоді похитав головою з виразом огиди” (Кіз, 2015, с. 110).

Перекладацька трансформація додавання використовується при введенні додаткових слів у текст перекладу. У наведеному прикладі це підсилює експресивність, оскільки фраза "glared at me" перекладена за допомогою метафори шляхом експлікації імпліцитного елементу „обпалив мене поглядом”. Ще раз простежуємо використання цього прийому при перекладі фрази "in disgust", коли в перекладі вживається додатковий вираз „з виразом огиди”.

6 *"Wanda had an odd sinking feeling"* (Keyes, 1995, p. 324).

„У Ванди всередині все обірвалось від поганого й тривожного передчуття” (Кіз, 2016, с. 110).

У поданому вище фрагменті виділяємо трансформацію додавання, бо при перекладі епітету “an odd sinking feeling” перекладач ввів нові слова і вжив метафору „всередині все обірвалось від поганого й тривожного передчуття”.

7 *“I said it because he needed it, but I felt hollow”* (Keyes, 2006, p. 85).

„Я так сказав, бо він цього потребував, але я нічого не відчував” (Кіз, 2015, с. 225).

У прикладі 7 використовується перекладацька трансформація модуляція. У перекладі не вдалось зберегти метафору “I felt hollow”, бо перекладач використав відповідник („я нічого не відчував”), значення якого вивів із значення вихідної одиниці. Можемо стверджувати, що зміст зберігся, але емоційне забарвлення редукувалось.

8 *“I know it's late, I apologized, but I swear I was going out of my mind. I had to talk to you”* (Keyes, 2006, p. 34).

„- Знаю, що вже пізно, - попросив я пробачення, - але я геть заплутався й мені конче треба поговорити з тобою” (Кіз, 2015, с. 96).

У поданому фрагменті тексту застосовано модуляцію при перекладі фразеологізму “to go out of one’s mind”. У тексті перекладу стилістичний прийом втрачається, помічаємо переклад дієсловом „заплутатись”. Такий переклад не відображає повністю ті емоції й почуття протагоніста, які закладені в першотворі, тому вважаємо доцільним запропонувати власний варіант перекладу цього стилістичного прийому – „не знаходити собі місця”.

9 *“I could hear nothing, dazed in my trance-like stupor. My body was numb and hollow”* (Keyes, 1995, p. 346).

„Я більше нічого не чув, заглибившись у якусь заціпеніння, подібне до трансу. Моє тіло заніміло. Всередині зяяла порожнеча” (Кіз, 2016, с.486).

У прикладі 9 простежуються дві граматичні трансформації – вербалізація та трансформація поділу речення, адже друге речення тексту оригіналу перекладене двома реченнями тексту перекладу. Зауважуємо трансформацію вербалізації при описі емоцій та внутрішнього стану протагоніста. Прикметники “numb” і “hollow” перекладені дієсловами минулого часу, а саме „заніміло” та „зяяла порожнеча”. В останньому випадку простежується ще й трансформація додавання, яка застосовується, щоб зберегти зміст та комунікативну інтенцію автора.

10 *“In her calendar for January 20, 1975, she wrote: “Got engaged. Really surprised me to death”* (Keyes, 1995, p. 236).

„20 січня 1975 року Марлен написала у щоденнику: «Я заручена! Оце так несподіванка!»” (Кіз, 2016, с. 317).

Трансформація номіналізації застосовується, коли фразеологізм “to surprise somebody to death” замінено іменником „несподіванка”. Таким чином перекладачу вдалось стисло і влучно передати зміст тексту оригіналу, але не вдалось зберегти стилістичний прийом у тексті перекладу.

Кількісно підсумовуючи викладене, зазначимо, що у проаналізованих уривках з книги „Квіти для Елджернона” найчастіше застосовувалися такі стилістичні засоби: метафори (75), епітети (35), повтори (21), порівняння (20), риторичні питання (14). У романі „Таємнича історія Біллі Міллігана” виявлено 586 стилістичних прийомів, серед них найчисленнішими були метафори (226), епітети (130), фразеологізми (69), порівняння (56), риторичні оклики (45), риторичні питання (21) та гіперболи (10).

Варто зазначити, що попри те, що перекладачі намагалися уникати дослівного перекладу, їм вдалось досягнути адекватності в перекладі, адже значення і комунікативна інтенція тексту оригіналу бездоганно передані в тексті перекладу. Встановлено, що в романі „Таємнича історія Біллі Міллігана” у 338 випадках стилістичний прийом тексту оригіналу зберігся у тексті перекладу, а також у 211 випадках стилістичного прийому не було у тексті оригіналу, але перекладач вирішив додати його в українському перекладі. В 37 випадках стилістичний прийом оригінального твору перекладено за допомогою іншого стилістичного прийому у тексті перекладу. Лише в 53 випадках стилістичний прийом тексту оригіналу не відтворено в перекладі, натомість використано описовий переклад.

Тож, можемо стверджувати що для того, щоб перекласти емоційно забарвлені фрагменти англomовного художнього тексту українською мовою, перекладачі найчастіше вдавалися до лексичних, лексико-граматичних та граматичних перекладацьких трансформацій. Зокрема, у перекладах Віктора Шовкуна та Олени Стусенко превалюють лексико-граматичні трансформації (345 прикладів), лексичні перекладацькі трансформації (приблизно 220 прикладів) та граматичні перекладацькі трансформації (110 прикладів).

Висновки. Проведене дослідження дало змогу виявити найпоширеніші стилістичні прийоми у двох сучасних англomовних художніх романах та проаналізувати закономірності українського перекладу емоційно забарвлених фрагментів тексту, де вживаються ці стилістичні прийоми. У ході дослідження встановлено, що в українському перекладі використовується більше стилістичних прийомів, ніж у тексті оригіналу. Можемо стверджувати, що саме завдяки перекладацьким трансформаціям український переклад може вважатися адекватним, а використання дослівного перекладу для передачі стилістичних прийомів є недоречним, адже тоді не вдасться перекласти зміст та донести до реципієнта задум автора. Перспективним у даному контексті дослідження вважаємо використання отриманих результатів при роботі з художнім перекладом чи при викладанні теорії і практики перекладу.

Список літератури

- Бялик В. Д. Основи теорії перекладу : навч. посібник для студ. ф-тів іноземн. мов. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 376 с.
- Болотов В. И. Эмоциональность текста в аспектах языковой и неязыковой вариативности. Основы эмотивной стилистики текста. Ташкент : Фан, 1981. 116 с.
- Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е. Москва : КомКнига, 2006. 144 с.
- Кіз Д. Квіти для Елджернона / пер. з англ. В. Шовкуна. Вид. 2-ге. Харків : Книжковий Клуб „Клуб Сімейного Дозвілля“, 2015. 304 с.
- Кіз Д. Таємничі історія Біллі Міллігана / пер. з англ. О.Стусенко. Харків : Книжковий Клуб „Клуб Сімейного Дозвілля“, 2016. 512 с.
- Коптілов В. В. И вширь и вглубь. Мастерство перевода. Москва, 1973. 260 с.
- Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця : Нова книга, 2004. 272 с.
- Латышев Л. К., Семенов А. Л. Перевод: теория, практика и методика преподавания. Москва : Академия, 2003. 362 с.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
- Шаховский В. И. Лингвистическая теория эмоций : монография. Москва : Гнозис, 2008. 416 с.
- Keyes D. Flowers for Algernon. London: Orion, 2006. 228 p.
- Keyes D. The Minds of Billy Milligan. Bantam: Bantam Reissue edition, 1995. 448 p.

References

- Bialyk, V. D. (2016). *Osnovy teorii perekladu : navch. posibnyk dlia stud. f-tiv inozemn. mov* [Fundamentals of translation theory: the textbook for students of the faculty of foreign languages]. Chernivtsi: CHNU.
- Bolotov, V. I. (1981). *Emotsionalnost teksta v aspektah yazykovoy i neyazykovoy variativnosti. Osnovy emotivnoy stilistiki teksta* [The emotionality of text in aspects of linguistic and non-linguistic variability. The basics of emotive stylistics of a text]. Tashkent: Fan.
- Gal'perin, I. R. (2006). *Tekst kak obiekt lingvisticheskogo issledovaniya* [Text as an object of linguistic research]. Fourth edition. Moscow: KomKnyha.
- Keyes, D. (2015). *Kvity dlia Eldzhernona* [Flowers for Algernon]. Translated by V. Shovkun. 2nd ed., Kharkiv: Knyzhkovyi Klub.
- Keyes, D. (2016). *Taiemnycha istoriia Billi Millihana* [The Minds of Billy Milligan]. Translated by O. Stusenko. Kharkiv: Knyzhkovyi Klub.
- Keyes, D. (2006). *Flowers for Algernon*. London: Orion.
- Keyes, D. (1995). *The Minds of Billy Milligan*. Bantam: Bantam Reissue edition.
- Koptilov, V. V. (1973). *I vshyr I vhlub. Masterstvo perevoda* [In width and in depth. The proficiency in translation]. Moscow.
- Kukharenko, V. A. (2004). *Intepretatsiia tekstu* [Interpretation of the text]. Vinnytsia: Nova Knyha.

Latyshev, L. K., Semenov, A. L. (2003). *Perevod: teoriya, praktika i metodika prepodavaniya* [Translation: theory, practice and the methodology of teaching]. Moscow: Akademiya.

Selivanova, O. O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia* [Modern linguistics: terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-K.

Shahovskij, V. I. (2008). *Lingvisticheskaya teoriya emocij: monographiia* [Linguistic theory of emotions]. Moscow: Gnozis.

УДК 811.112.2+811.161.2]’25’42:659.1

TRANSCREATION AS A NEW APPROACH TO TRANSLATION OF ADVERTISING TEXTS AND SLOGANS ТРАНСКРЕАЦІЯ ЯК НОВИЙ ПІДХІД ДО ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ ТА СЛОГАНІВ

Анастасія БОЙЧУК, Лариса ОЛЕКСИШИНА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

boichuk.anastasiia@chnu.edu.ua, larysa_oleksyshyna@ukr.net

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-7946-3563>

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-8037-4544>

The commercial success of any business enterprise in the age of globalization and internationalization depends on the choice of marketing strategy. To remain competitive, all industries must follow new trends and face new challenges. In the context of the current market requirements, a new strategy for translating advertisements and slogans called *transcreation* has been attracting more attention and is an emergent trend for the Ukrainian market. In this study, we examine the phenomenon of transcreation and present an analysis of texts resulting from the application of the translation strategy. The problem of advertisement translation has been attracting attention of the modern linguists as the main task of a translator is 1) to choose the appropriate translation strategy so as 2) to clearly convey to the recipient the intended information of the original text considering all implicit as well as explicit shades of original message. One of the challenges in translating advertisements is the preservation of the communicative functions embedded in the original text or slogan. In our work, we covered the concept of "transcreation", analysed the translation of advertising slogans of world-famous German companies, as well as conducted a psycho-linguistic experiment using an online Google Forms questionnaire. Fifty-two informants evaluated nuances of the meanings on which advertising slogans and their translations were focused by transcreation. The results of our study can be used in training programs for future translators.

Key words: translation, translation strategy, translation of advertising texts, advertising slogans, transcreation, adaptation, psycho-linguistic experiment.

В епоху глобалізації та інтернаціоналізації успіх будь-якого підприємства залежить від вибору маркетингової стратегії. Усі галузі, щоб не втратити своєї актуальності, повинні слідувати новим тенденціям і ставити перед собою нові виклики. Саме в контексті нових ринкових вимог до товарів та послуг у лінгвістиці останнім часом набуває розвитку транскреація як нова для українського ринку стратегія перекладу. Явище транскреації стало предметом нашого дослідження, а транскреація як стратегія для перекладу рекламних слоганів та тексти, отримані внаслідок її застосування, є об'єктом нашого дослідження. Проблема перекладу рекламних текстів та слоганів почала привертати увагу сучасних мовознавців, адже основним завданням перекладача є: 1) вірно обрати стратегію перекладу; 2) доцільно та зрозуміло донести до реципієнта інформацію, яка була закладена в тексті, враховуючи усі імпліцитні, а особливо експліцитні відтінки значення. Труднощі, які можуть виникнути у перекладача при перекладі рекламного тексту – це збереження комунікативних функцій, які закладені в оригінальному тексті або слогані. Результати нашої розвідки можуть в подальшому бути використаними в освітній програмі при підготовці майбутніх перекладачів. Це і визначає актуальність нашого дослідження. У ході роботи нами було висвітлено